

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ & ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ & ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΥΤΑΝΕΙΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ ΑΛΣΟΥΣ ΑΙΓΑΛΕΩ

Ταχ. Δ/ση: Αγίου Σπυρίδωνος, Αιγάλεω Τ.Κ.122 43

Τηλέφωνο: 210 5385563

Fax: 210 5911590

Ηλ. Ταχυδρ.: rectorate@uniwa.gr

Πληροφορίες:

ΑΝΑΡΤΗΤΕΟ ΣΤΗ ΔΙΑΥΓΕΙΑ

Βαθμ. Προτεραιότητας :

Ημερομηνία: 17-03-2020

Αρ. Πρωτ. : 26485

ΘΕΜΑ: Μέτρα και οδηγίες λειτουργίας των Διοικητικών Υπηρεσιών του ΠΑΔΑ για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού COVID-19 και τον περιορισμό της διάδοσής του

ΠΡΟΣ : ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΧΕΤ.:

ΚΟΙΝ. : Όλα τα Μέλη της Ακαδημαϊκής Κοινότητας του ΠΑΔΑ

Ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (ΠΑ.Δ.Α.) αφού έλαβε υπόψη του:

1. Τις διατάξεις του Ν. 4521/2018 (ΦΕΚ Α 38/02-03-2018/τ. Α') «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις»
2. Τις διατάξεις του Ν. 4610/2019 (Φ.Ε.Κ. 70/07-05-2019, τ. Α'), «Συνέργειες Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι., πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, πειραματικά σχολεία, Γενικά Αρχεία του Κράτους και λοιπές διατάξεις»
3. Τις διατάξεις του άρθρου 80 παρ. 17 του Ν. 4009/2011 (Φ.Ε.Κ. 195/06-09-2011, τ. Α'), «Δομή, Λειτουργία, Διασφάλιση της Ποιότητας Σπουδών και Διεθνοποίηση των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων», όπως ισχύει σήμερα
4. Τις διατάξεις του Ν. 4485/2017 (Φ.Ε.Κ. 114/04-08-2017, τ. Α') «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει σήμερα
5. Τη με αριθμ. 125788/Ζ1/06-08-2019 (Φ.Ε.Κ. 564/13-08-2019, τ. Υ.Ο.Δ.Δ.) απόφαση της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, με θέμα «Διορισμός Πρύτανη και τεσσάρων (4) Αντιπρυτάνεων του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής»
6. Τη με αριθμ. 48589/15-10-2019 (Φ.Ε.Κ. 3803, τ. Β') απόφαση με θέμα «Καθορισμός του τομέα ευθύνης και των επιμέρους αρμοδιοτήτων των τεσσάρων (4) Αντιπρυτάνεων του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής»
7. Το Φ.Ε.Κ. 4064/τ. Β'/07-11-2019, «Διόρθωση σφάλματος στην 48589/30-09-2019 απόφαση του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, που δημοσιεύθηκε στο Φ.Ε.Κ. 3803/15-10-2019 τ. Β'
8. Τις διατάξεις του Ν. 3861/2010, «Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και διατάξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο «Πρόγραμμα Διαύγεια» και άλλες διατάξεις»,
9. Την Αριθμ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 16838 Κοινή Υπουργική Απόφαση «Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας των βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών, νηπιαγωγείων, σχολικών μονάδων, ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, κέντρων ξένων γλωσσών, φροντιστηρίων και πάσης φύσεως εκπαιδευτικών δομών, φορέων και ιδρυμάτων, δημοσίων και ιδιωτικών, κάθε τύπου και βαθμού της χώρας για το χρονικό διάστημα από 11.3.2020 έως και 24.3.2020» Φ.Ε.Κ. 783/10-03-2020, τ. Β')

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΕΙΣ

- **ΑΛΣΟΥΣ ΑΙΓΑΛΕΩ:** Αγ. Σπυρίδωνος, 122 43 Αιγάλεω, τηλ.: 210 5385 561, 2, fax: 210 5911 590, email: rector@uniwa.gr
- **ΑΡΧΑΙΟΥ ΕΛΑΙΩΝΑ:** Π. Ράλλη & Θηβών 250, 122 44 Αιγάλεω, τηλ.: 210 5450 200, fax 210 5451 123, email: rector@uniwa.gr
- **ΑΘΗΝΩΝ:** Λ. Αλεξάνδρας 196, 115 21 Αθήνα, τηλ.: 213 2010 101, email: rector@uniwa.gr

10. Την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου «Κατεπείγοντα μέτρα αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού COVID-19 και της ανάγκης περιορισμού της διάδοσής του», (Φ.Ε.Κ. 55/11-03-2020, τ. Α')
11. Τις από 16-03-2020 προτάσεις της επιτροπής που ορίστηκε και συμπληρώθηκε με τις υπ' αριθ. 25949/13-03-2020 και 26163/16-03-2020 αποφάσεις του Πρύτανη ΠΑ.Δ.Α., οι οποίες επισυνάπτονται
12. Το από 16-03-2020 έγγραφο του κ. Κωνσταντίνου Ντελέζου, Λέκτορα Εφαρμογών του Εργαστηρίου Απολύμανσης-Αποστείρωσης-Απομείανσης του Τμήματος Δημόσιας και Κοινοτικής Υγείας, με θέμα «Κρίσιμα ζητήματα για τις διαδικασίες απολύμανσης κατά την εξέλιξη της πανδημίας του SARS-COV-2, το οποίο επισυνάπτεται

αποφασίζει

ότι για όλη τη διάρκεια ισχύος των εκτάκτων μέτρων πρόληψης της διάδοσης του Κορωνοϊού Covid-19, η Διοίκηση και οι Διοικητικές Υπηρεσίες του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής θα λειτουργούν σύμφωνα με τους ακόλουθους κανόνες:

1. Όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας του Πανεπιστημίου θα επικοινωνούν με όλες τις υπηρεσίες του Ιδρύματος μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή τηλεφωνικά. Η δια ζώσης επικοινωνία με τις υπηρεσίες επιτρέπεται μόνον σε ειδικές περιπτώσεις και αφού προηγηθεί συνεννόηση τηλεφωνικά ή με αποστολή σχετικού ηλεκτρονικού μηνύματος. Οι διοικητικές υπηρεσίες απαντούν στα ηλεκτρονικά μηνύματα εντός των χρονικών ορίων που θέτει ο νόμος ή απαιτεί η κάθε περίπτωση αιτήματος, όπως ακριβώς συνέβαινε προ της εμφάνισης του Κορωνοϊού. Επισημαίνεται ότι οι κάθε είδους βεβαιώσεις προς φοιτητές και λοιπούς ενδιαφερομένους θα διεκπεραιώνονται κυρίως ηλεκτρονικά.
2. Η κατάθεση εγγράφων στο πρωτόκολλο, θα γίνεται κυρίως με ηλεκτρονικά μέσα (email), με αποστολή fax ή και ταχυδρομικά. Όταν αυτό δεν είναι εφικτό, θα εξυπηρετείται μόνο ένα άτομο εντός του χώρου του πρωτοκόλλου και πάντοτε σε απόσταση τουλάχιστον δύο μέτρων από τον αρμόδιο υπάλληλο.
3. Ο ακριβής αριθμός και οι υπάλληλοι που εργάζονται εξ αποστάσεως καθορίζονται, εβδομαδιαίως ή σε επείγουσες περιπτώσεις και ημερησίως, από τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης και τον προϊστάμενο του Τμήματος, αφού ληφθούν υπόψη τα εγκεκριμένα αιτήματα αδειών ειδικού σκοπού, οι περιπτώσεις μειωμένου ωραρίου απασχόλησης, τα θέματα υγείας και η ένταξη συγκεκριμένων υπαλλήλων σε ευάλωτες ομάδες, η φύση και το ακριβές αντικείμενο της εργασίας κάθε υπαλλήλου, οι προτεραιότητες και τα επείγοντα θέματα της υπηρεσίας και η δυνατότητα πρόσβασης σε ηλεκτρονικά μέσα από τον τόπο διαμονής κάθε υπαλλήλου. Λαμβάνοντας υπόψη τους ανωτέρω παράγοντες, δύναται να εργάζεται εξ αποστάσεως ποσοστό έως 70% του αριθμού των υπαλλήλων κάθε Τμήματος, αλλά, σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να είναι στο χώρο εργασίας τουλάχιστον ένα άτομο ανά Τμήμα και πάντοτε με κυκλική εναλλαγή (rotation). Όπου επιβάλλεται η καθημερινή παρουσία πολλών ατόμων στον ίδιο εργασιακό χώρο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η κατανομή του προσωπικού σε διαφορετικά γραφεία, έτσι ώστε να μην διακυβεύεται η ασφάλεια των εργαζομένων.
4. Διευκρινίζεται ότι οι υπάλληλοι που εργάζονται εξ αποστάσεως οφείλουν να είναι άμεσα προσβάσιμοι καθ' όλη τη διάρκεια του ωραρίου τους μέσω σταθερού ή κινητού τηλεφώνου, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ηλεκτρονικής εφαρμογής που επιτρέπει σύγχρονη επικοινωνία με ήχο και βίντεο (πχ. Skype, viber). Αδυναμία επικοινωνίας με τα ανωτέρω μέσα κατά τη διάρκεια του ωραρίου απασχόλησης κάθε υπαλλήλου, αποτελεί αδικαιολόγητη απουσία από την εργασία. Οι προϊστάμενοι Τμημάτων μπορούν να συγκροτήσουν ομάδες εργασίας και εξ αποστάσεως συναντήσεις εργασίας αξιοποιώντας τις εν λόγω ηλεκτρονικές εφαρμογές ανάλογα με την οργάνωση, το αντικείμενο και τις ιδιαίτερες ανάγκες του κάθε Τμήματος. Σε όλες τις ομάδες συμμετέχει ο προϊστάμενος του Τμήματος. Στο τέλος κάθε εβδομάδας οι προϊστάμενοι των Τμημάτων κοινοποιούν στους προϊσταμένους

των οικείων Διευθύνσεων, στη Διεύθυνση Διοικητικού και στο Γραφείο του Πρύτανη το πρόγραμμα των υπαλλήλων που θα εργάζονται εξ αποστάσεως την αμέσως επόμενη εβδομάδα, το ωράριο εργασίας κάθε υπαλλήλου, τον αριθμό του σταθερού ή κινητού τηλεφώνου και τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στα οποία αυτός είναι προσβάσιμος.

5. Στους υπαλλήλους που εργάζονται εξ αποστάσεως ανατίθενται συγκεκριμένα καθήκοντα, τα οποία συνίστανται κυρίως στην απάντηση σε ηλεκτρονικά μηνύματα, στη σύνταξη εισηγήσεων και εγγράφων (π.χ. διακηρύξεις, διοικητικά έγγραφα) μέσω ηλεκτρονικών εφαρμογών γραφείου και γενικώς φροντίζουν για τη διεκπεραίωση των εργασιών της αρμοδιότητάς τους. Οι υπάλληλοι που εργάζονται εξ αποστάσεως, μέσω της εφαρμογής σύγχρονης επικοινωνίας με ομιλία και βίντεο, την οποία χρησιμοποιεί η ομάδα στην οποία ανήκουν, συνεργάζονται με τους συναδέλφους τους που βρίσκονται στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου για την ορθή και έγκαιρη διεκπεραίωση των εργασιών της αρμοδιότητάς τους.

6. Δεν εφαρμόζεται η εξ αποστάσεως εργασία στους οδηγούς και στο προσωπικό των ιατρείων. Για το ως άνω προσωπικό εφαρμόζεται το μέτρο αδειών ειδικού σκοπού ή μειωμένου ωραρίου απασχόλησης καθώς και οι λόγοι υγείας και ένταξης σε ευάλωτες ομάδες.

7. Κατά το επόμενο χρονικό διάστημα θα πραγματοποιούνται τακτικές απολυμάνσεις όλων των χώρων του Πανεπιστημίου. Για το λόγο αυτό, την Πέμπτη 19 -3-2020 και την Παρασκευή 20-3-2020 το Ίδρυμα θα παραμείνει κλειστό. Εξαιρείται η διανομή των φοιτητικών πακέτων σίτισης, η οποία θα πραγματοποιηθεί κανονικά από τα εστιατόρια στις πανεπιστημιούπολεις Άλσους Αιγάλεω και Αρχαίου Ελαιώνα και το εστιατόριο στην οδό Κρήτης 12, Πλατεία Βάθη.

8. Όλα τα Συλλογικά Όργανα του Ιδρύματος και οι Επιτροπές λειτουργούν κανονικά και οι συνεδριάσεις τους πραγματοποιούνται αποκλειστικά εξ αποστάσεως με τη χρήση των πιστοποιημένων εφαρμογών τηλεδιάσκεψης που διαθέτει το Ίδρυμα.

9. Όλα τα ανωτέρω τίθενται σε εφαρμογή από την ανάρτηση της παρούσας Πρυτανικής Πράξης στο «Διαύγεια» και ισχύουν, εφόσον οι αρμόδιες κρατικές αρχές δεν ανακοινώσουν μέτρα που να επιβάλουν την τροποποίησή τους και δεν υπάρξει νεότερη απόφαση του Πρύτανη.

Ο ΠΡΥΤΑΝΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ε. ΚΑΛΔΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Επιτροπή για την ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής σε θέματα σχετικά με την αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19.

Απόφαση ορισμού επιτροπής υπ' αρ. Πρωτ. : 26163/ 16-03-2020

Προς τον Πρύτανη κ. Καλδή καθηγητή Παναγιώτη Καλδή

Κοινοποίηση: Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής

Προτάσεις της επιτροπής

Σύμφωνα με τις τελευταίες επίσημες ανακοινώσεις του Υπουργείου Υγείας η μετάδοση του ιού COVID-19 δεν ενοχοποιεί γενικά τις ατμοσφαιρικές συνθήκες και την κίνηση του αέρα, αλλά επικεντρώνεται στο θέμα της μεταφοράς των αεροσταγονιδίων τα οποία προέρχονται από τις εκροές του ανθρώπινου σώματος. Τούτο καταδεικνύει με ενάργεια, τη σημασία που έχουν οι διεπαφές τόσο σε οποιαδήποτε έκφραση της κοινωνικής ζωής και όπως είναι φυσικό και της εργασιακής, η οποία μάλιστα αποτελεί και καθημερινή πρακτική για οποιονδήποτε απασχολούμενο.

Η συνέχιση των μαθημάτων με εξ' αποστάσεως διδασκαλία αποτέλεσε το πλέον καθοριστικό προληπτικό μέτρο διασποράς του ιού στην ακαδημαϊκή μας κοινότητα.

Η επιτροπή αφού έλαβε υπόψη, α. της τις γενικές οδηγίες του Υπουργείου Υγείας, β. τα νέα επιστημονικά δεδομένα, γ. τον ρυθμό εξάπλωσης του ιού στην Ελλάδα, δ. τις συστάσεις του ΠΟΥ, ε. την εργονομία των χώρων των διοικητικών υπηρεσιών, ε. την πυκνότητα των ανθρωπίνων πόρων στους εν λόγω χώρους, στ. τα προβλήματα διεθνών σχέσεων από τις ανταλλαγές στο πλαίσιο του Προγράμματος ERASMUS και ζ. τα πιθανά προβλήματα μιας καθολικής διακοπής της διοικητικής λειτουργίας, αλλά κυρίως με αίσθημα ύψιστης προστασίας της υγείας των

συναδέλφων διοικητικών, προτείνει την λήψη των κατωτέρω μέτρων για τη διαμόρφωση ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος:

α/α	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ
1.	Σε κάθε εργασιακό χώρο γραφείο εξασφαλίζεται η συνιστώμενη απόσταση των δύο μέτρων μεταξύ των θέσεων εργασίας υπό την προϋπόθεση, ότι ο χώρος αερίζεται επαρκώς και δεν είναι τυφλός.
Σε αντίθετη περίπτωση επιτρέπεται μία μόνο θέση εργασίας
2.	Την ευθύνη έχουν οι Διευθυντές και Προϊστάμενοι τμημάτων που διαπιστώνουν την ασφαλή απόσταση των θέσεων εργασίας
3.	Η εξασφάλιση του ανωτέρω μέτρου δύναται να εξασφαλιστεί μόνο με την εκ περιτροπής εργασία που θα προσομοιάζει με εργασιακές συνθήκες προσωπικού ασφαλείας
4.	Η επικοινωνία μεταξύ των εργαζομένων πρέπει να γίνεται εξ αποστάσεως ακόμα και από διπλανά γραφεία, είτε μέσω τηλεφώνου είτε ηλεκτρονικά.
5.	Οι γραμματείες θα λειτουργούν με ένα άτομο προσωπικό καθημερινά και εκ περιτροπής, υπό την προϋπόθεση της διακοπής κάθε διαπροσωπικής επαφής με φοιτητές και φοιτήτριες παρά μόνο με ηλεκτρονική αλληλογραφία.
Οι εσωτερικές επαφές με τους διοικητικούς προϊσταμένους θα πραγματοποιείται αποφεύγοντας τη διαπροσωπική επαφή.
6.	Οι χώροι θα αερίζονται διαρκώς και η καθαριότητα θα πραγματοποιείται με σχολαστικό τρόπο και με ειδικά απολυμαντικά υλικά με επαύξηση του προσωπικού καθαριότητας λόγω εξοικονόμησης από τους εκπαιδευτικούς χώρους
7.	Οι χώροι απολυμαίνονται σε τακτά βραχεία διαστήματα ύστερα από τις εντολές του εξειδικευμένου καθηγητή κ. Ντελέζου Λέκτορα Εφαρμογών Εργαστηρίου Απολύμανσης Αποστείρωσης Απομείανσης του Τμήματος Δημόσιας και Κοινωνικής Υγείας ο οποίος και προτείνεται να συμμετέχει ως μέλος της παρούσας επιτροπής ¹ .
8.	Οι συνελεύσεις και κάθε άλλο πολυμελές διοικητικό όργανο του Πανεπιστημίου πραγματοποιούνται μόνο μέσω τηλεδιάσκεψης.
9.	Οι υπογραφές εγγράφων γίνεται με ηλεκτρονικό τρόπο ή με διάφορες άλλες εναλλακτικές λύσεις. Δεν καλούμε στα γραφεία για υπογραφές κανένα άλλο άτομο. Επιβεβαιώνουμε την σύμφωνη γνώμη διεκπεραίωσης των εγγράφων με e-mail, με σκανάρισμα, κ.ά..
10.	Η παραμικρή ύποπτη συμπτωματολογία ανεξάρτητα εάν πρόκειται για προσβεβλημένο άτομο από τον ιό COVID-19 αλλά έστω και εάν πρόκειται για συγγενή συμπτωματολογία, αναφέρεται άμεσα στα ιατρεία των Πανεπιστημιοπόλεων. Εάν διαπιστωθεί εργαστηριακά οποιοδήποτε κρούσμα μέλους της ακαδημαϊκής κοινότητας ή ατόμου που έχει έλθει σε επαφή με κρούσμα, δηλώνεται άμεσα τηλεφωνικά ή ηλεκτρονικά από την οικία και μόνο. Το άτομο παραμένει τουλάχιστον 14 ημέρες εκτός εργασίας. Η επάνοδος θα εξαρτάται αποκλειστικά και μόνο από το ιατρικό προσωπικό του ιδρύματος.

¹ Συνημμένη παραθέτουμε αναλυτική ενημερωτική επιστολή προς την επιτροπή.

11. Αυτονόητο θεωρεί η επιτροπή τον αυτοπεριορισμό για τουλάχιστον 14 ημέρες όσων επιστρέφουν από ταξίδι από το εξωτερικό
12. Κατά την εκ περιτροπής εργασία στις κενές ημέρες απαγορεύονται τα ταξίδια και προς το εσωτερικό τόσο για λόγους πρόληψης όσο και για λόγους εργασιακής επικοινωνίας και επίλυσης κρίσιμων ζητημάτων
13. Η παράδοση των εγγράφων και της έντυπης αλληλογραφίας αποφεύγεται να γίνεται χέρι με χέρι αλλά επιλέγεται η διαδικασία της τοποθέτησης στην άκρη του γραφείου και πιθανόν και με γάντια. Κατά το άνοιγμα φακέλων και των υπογραφών των εγγράφων δεν αγγίζουμε το πρόσωπό μας και στο τέλος απολυμαίνουμε τα χέρια μας².
14. Η επικοινωνιακή πολιτική του ιδρύματος γίνεται κατά συντεταγμένο τρόπο μέσω της επιτροπής ενημέρωσης και δημιουργείται ειδική διαδικτυακή πύλη όπου υποβάλλονται οι ερωτήσεις μόνο για θέματα της ιογενούς λοίμωξης από τον COVID-19 . Η πύλη αυτή χρησιμοποιείται και από τους φοιτητές και ειδικά από τους ξένους που μπορεί να έχουν παραμείνει στη χώρα μας για οποιονδήποτε λόγο.
15. Τα μέτρα αυτά αποτελούν ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο ασφάλειας της εργασίας από τον COVID19 και παράλληλα επιτυγχάνεται η συνέχεια της διοικητικής λειτουργίας και αποτελεσματικότητας, δεν διακόπτεται παντελώς η ερευνητική δραστηριότητα και το ίδρυμα βρίσκεται σε διαρκή ετοιμότητα για ενημέρωση ή για λήψη πρόσθετων μέτρων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

Γεώργιος Πιερράκος Καθηγητής

Αλκιβιάδης Βατόπουλος Καθηγητής

Σωτήριος Σούλης

Καθηγητής

Παναγιώτης Χαΐκος

Ιατρός Προϊστάμενος
Τμήματος Περίθαλψης

Ιωάννης Αγρατέλλης

Προϊστάμενος
Διεύθυνσης Διεθνών
και Δημοσίων
Σχέσεων

² Σύμφωνα με τον κ. Ντελέζο η έλλειψη αντισηπτικών αλκοολούχων δεν πρέπει να μας προβληματίζει, εφόσον η διαδικασία καλύπτεται απόλυτα από το πλύσιμο των χεριών. Τα αλκοολούχα αντισηπτικά με ποσοστό αλκοόλης άνω του 70 % (αλλά όχι 70ο) προτείνονται από τους διεθνείς οργανισμούς διότι οι αλκοόλες είναι εκλεκτικοί απορροφητές του λίπους.

Μαρία Αποστολίδου

Προϊσταμένη
Τμήματος ΠΣΕΑ

ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΤΟΥ SARS-COV -2

Κων/νος Ντελέζος

Υγιεινολόγος Msc, PhDc

Λέκτορας Εφαρμογών Εργαστηρίου Απολύμανσης Αποστείρωσης Απομείανσης
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Αθήνα 16/3/2020

Με βάση την ενασχόλησή μου επί 23 έτη στον τομέα των απολυμαντικών και την εργασία εντός του Εργαστηρίου Απολύμανσης –Αποστείρωσης –Απομείανσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής ,καταθέτω μία σειρά χρήσιμων οδηγιών για τις διαδικασίες της Απολύμανσης ,ενόψει των αναγκών που δημιουργούνται από την πανδημία του SARS-COV-2 .

Η εικόνα του ιού μέχρι σήμερα δημιουργεί συγκεκριμένες δυσκολίες. Η έλλειψη απόλυτων στοιχείων για τον τρόπο μετάδοσης ,αλλά μόνο βάσιμων υποθέσεων ,δημιουργεί την αίσθηση ανάγκης γενικευμένης απολύμανσης στις επιφάνειες ,στην επίπλωση , στον αέρα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ήδη να έχουν δημιουργηθεί ελλείψεις σε σκευάσματα ,τα οποία περιέχουν τις δραστικές ουσίες που προτείνουν οι εγκεκριμένοι διεθνείς οργανισμοί (ΠΟΥ, CDC) με αποτέλεσμα να αναζητούνται εναλλακτικές λύσεις.

Ας δούμε τα δεδομένα από την αρχή. Ο ιός στη φύση έχουν μία εξωτερική στοιβάδα .η οποία προσομοιάζει με ένα σπέρτο . Το ένα άκρο είναι λιπόφιλο ,δηλαδή έχει την τάση να ενώνεται εύκολα με το λίπος και το άλλο υδρόφιλο, δηλαδή έχει την τάση να ενώνεται με το νερό. Ο SARS-COV -2 φαίνεται να είναι λιπόφιλος , επομένως έχει την τάση να ενώνεται με το λίπος είτε αυτό προέρχεται από το δέρμα μας ,είτε από μια ρυπαρή επιφάνεια. Αποτέλεσμα είναι να επιμηκύνεται ο χρόνος ζωής του ιού πάνω στο δέρμα καταρχήν ,αλλά και στις επιφάνειες αφού έχουν δημιουργηθεί ισχυρές ελκτικές δυνάμεις μεταξύ τους. Η συμπεριφορά των ιών πάνω σε «βρώμικες» επιφάνειες ,είναι γνωστή από το παρελθόν. Μελέτη των Prince et al ,(1991), αναφέρει τη δυνατότητα επιβίωσης ιών που θα αδρανοποιούνταν εντός ελάχιστων λεπτών εάν ήταν σε μία ξηρή επιφάνεια, ενώ εάν αναμιχθούν με 5% ορρό αίματος η επιβίωση αυτή ανεβαίνει για τον ιό της γρίπης σε 4 ώρες ,τον ιό του έρπητα σε 7 ώρες ,του HIV σε 8 ώρες και του ιού Polio σε 13 ώρες. Επομένως η επιτυχία της απολύμανσης εξαρτάται από τον προηγούμενο σωστό ΚΑΘΑΡΙΣΜΟ!

Ας έρθουμε τώρα στα σαπούνια. Η απορρυπαντική τους δράση οφείλεται στο ότι υποβοηθούν το σχηματισμό γαλακτώματος ανάμεσα στο νερό και σε ακαθαρσίες λιπαρής φύσης. Η ικανότητά τους αυτή οφείλεται στο ότι το μόριό τους περιέχει μια υδρόφιλη ομάδα (- COONa) διαλυτή στο νερό και αδιάλυτη στο λίπος και μία λιπόφιλη (την ανθρακική αλυσίδα-R) που είναι αδιάλυτη στο νερό και διαλυτή στο λίπος. Έτσι τα μόρια του σαπουνιού συνδέουν αυτά τα 2 σώματα και σχηματίζουν γαλάκτωμα. Στην περίπτωση του SARS-COV-2 ,η ακαθαρσία λιπαρής φύσης ,είναι η εξωτερική λιπόφιλη στοιβάδα του ιού. Ενώνεται με το σαπούνι ,αποδιοργανώνεται η κυτταρική μεμβράνη του ιού με αποτέλεσμα την αδρανοποίησή του. Επομένως η χρήση σωστού τρόπου πλυσίματος χεριών ,με σαπούνι και χλιαρό νερό ,στο οποίο η θερμότητα δρα σαν καταλύτης και επιταχύνει το κόλλημα των λιπαρών στοιβάδων , είναι η πρώτη γραμμή άμυνας αποτελεσματική ,έναντι του ιού.

Η έλλειψη αντισηπτικών αλκοολούχων δεν πρέπει να μας προβληματίζει ,εφόσον η διαδικασία καλύπτεται απόλυτα από το πλύσιμο των χεριών. Τα αλκοολούχα αντισηπτικά με ποσοστό αλκοόλης άνω του 70 % (αλλά όχι 70°)προτείνονται από τους διεθνείς

οργανισμούς διότι οι αλκοόλες είναι εκλεκτικοί απορροφητές του λίπους .Αυτό σημαίνει ότι εάν πάνω σε μία επιφάνεια βρεθούν πρωτεΐνες και λίπος ,οι αλκοόλες θα ενωθούν πρώτα με το λίπος .Στην περίπτωση του κοροναϊού , η λιπόφιλη στοιβάδα του ενώνεται πρώτη με την αλκοόλη και ο ιός αποδιοργανώνεται πάνω στο δέρμα ή στις επιφάνειες. Στις αλκοόλες να υπενθυμίσουμε ότι σαν δραστικές ουσίες δεν λειτουργεί μόνο η αιθανόλη(οινόπνευμα), αλλά και η ισοπροπυλική αλκοόλη ή η βουτανολόλη. Προϋπόθεση για τα παραπάνω είναι να έρθουν οι αλκοόλες σε επαφή με κάθε πτυχή της επιφάνειας του δέρματος. Τα αντισηπτικά μαντηλάκια ή το τρίψιμο των χεριών με ένα πηκτώμα (ζελ) δεν εγγυάται ότι θα καλυφθεί κάθε πτυχή της επιδερμίδας των χεριών αρκετά , επομένως είναι η τελευταία λύση.

Πρόσφατα ο ΕΟΔΥ ανέφερε στα αντισηπτικά και την ιωδιούχο ποβιδόνη. Είναι αποδεδειγμένη η ιοκτόνος δράση της ,αφού περνά μέσα στο κυτταρικό τοίχωμα και διασπά τις πρωτεΐνες του ιού. Υπάρχουν όμως δύο ζητήματα που πρέπει να προσεχθούν: 1)η επιφάνεια των χεριών πρέπει να έχει καθαρισθεί. Η ιωδιούχος ποβιδόνη δεν δρα πάνω σε ρύπο .2)δεν πρέπει να γίνεται συχνή χρήση από άτομα με διαταραχή θυροειδούς ορμόνης.

Άλλες γνωστές αντισηπτικές ουσίες όπως η χλωρεξιδίνη ,η χλωροξυλενόλη ,η οκτενιδίνη και η τρικλοκαρβόνη δεν έχουν μέχρι στιγμής προταθεί από τους διεθνείς οργανισμούς για την αντιμετώπιση του SARS-COV-2 ,λόγω έλλειψης μελετών.

Το τελευταίο σημαντικό στοιχείο που πρέπει να προσεχθεί στα αντισηπτικά ,είναι η περιεκτικότητα σε δραστική ουσία. Οι αλκοολούχες λοσιόν που κυκλοφορούν στην αγορά δεν ενδείκνυνται για αντισηψία ,διότι ενδεχομένως περιέχουν αιθυλική αλκοόλη 70 ή 90° , αλλά δεν είναι γνωστό σε ποια περιεκτικότητα, δηλαδή μπορεί η αιθυλική αλκοόλη να είναι το 1/100 και το υπόλοιπο άρωμα ή νερό. Για αυτό κυκλοφορούν σαν καλλυντικά και όχι σαν αντισηπτικά.

Περνάμε τώρα στην απολύμανση άψυχων επιφανειών . Η πιο ενδεδειγμένη λύση είναι το χλώριο (υγρή χλωρίνη-υποχλωριώδες νάτριο 0,5% ή ταμπλέτες χλωρίου –NaDCC 5000 ppm), σύμφωνα με τις οδηγίες των ελληνικών και διεθνών αρχών. Το χλώριο δρα μετουσιώνοντας τις πρωτεΐνες του ιού και έτσι καταρρέει . Ζητήματα που πρέπει να προσεχθούν : 1)όσο πιο ακάθαρτη η επιφάνεια, τόσο πιο αδύνατο το χλώριο, διότι δεσμεύεται από το ρύπο. 2) η χρήση του μόνο με κρύο νερό για αποφυγή μείωσης της δράσης. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί με σφουγγάρισμα ή ψεκασμό στην περίοδο της πανδημίας.

Ο ΕΟΔΥ πρόσφατα πρότεινε τη Γλουταραλδεϋδη(2%) και τη Φορμαλδεϋδη(0,7%).Ανήκουν στην οικογένεια των Αλδεϋδών και έχουν αποδεδειγμένη δράση έναντι ιών, αλλοιώνοντας τα συστατικά τους όπως το RNA του ιού. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν με ψεκασμό , αλλά μόνο πάνω σε καθαρές επιφάνειες ,διότι αντιδρούν με τους ρύπους και μειώνεται σημαντικά η δράση τους.

Άλλες δραστικές ουσίες όπως η χλωροξυλενόλη και τα άλατα αμμωνίου δεν έχει αποδειχθεί μέχρι στιγμής ότι είναι αποτελεσματικά έναντι του SARS-COV -2. Σε περίπτωση που εμφανιστούν ελλείψεις με τις ενδεδειγμένες παραπάνω δραστικές ουσίες ,αναγκαστικά θα χρησιμοποιηθούν όσα σκευάσματα κυκλοφορούν στην αγορά με μία προϋπόθεση: ότι διαθέτουν από τον προμηθευτή μελέτη με ιοκτόνο δράση αδρανοποίησης ιών τουλάχιστον 99,99%. Αυτό χρειάζεται διότι η εξόντωση των μικροοργανισμών μετράται με λογαριθμικά επίπεδα. Αν υποθέσουμε ότι πάνω σε μία επιφάνεια υπάρχουν 1.000.000 ιοί ,τότε μία επιτυχία 90% σημαίνει ότι επιζούν 100.000. Το 99% σημαίνει ότι επιζούν 10.000, το 99,9% επιζούν 1000 και το 99,99% επιζούν 100. Επιτυχής ιοκτονία θεωρείται όταν έχει εξοντώσει από το 99.99% και πάνω (4 λογαριθμικά επίπεδα).

Επίσης δεύτερο κριτήριο για την επιλογή απολυμαντικού επιφανειών είναι να έχει δοκιμαστεί με τεστ in practice και όχι με άλλα τεστ(όπως δοκιμασία εναιωρήματος ή φορέων) ,διότι απέχει πολύ απ' την πραγματικότητα.

Τελευταίο ζήτημα η αναγκαιότητα της αέριας απολύμανσης ή εκνέφωσης. Ο στόχος είναι η απολύμανση του αέρα. Λογικά σε ένα κλειστό χώρο έχει νόημα ,αλλά σε ένα ανοικτό όπως στους δρόμους δεν κατανοείται η επιλογή ,αφού ο ιός δεν μεταφέρεται με τον αέρα ,αλλά με τα σταγονίδια έως 2 μέτρα. Η επιλογή σε αυτές τις περιπτώσεις είναι το Υπεροξικό οξύ (hydrogen peroxide 0,5%), όπως μας το δίνει το CDC. Εναλλακτικά σε έλλειψη της παραπάνω δραστικής μπορεί να χρησιμοποιηθεί το χλωριούχο διοξείδιο (μείγμα χλωριώδους νατρίου με γαλακτικό οξύ , αλλά πάντα με την ανάγκη εξαερισμού του χώρου πριν παραδοθεί στην ανθρώπινη χρήση ,ιδιαίτερα εάν στην εξέλιξη της επιδημίας τεθούν θέματα αέριας απολύμανσης μικρών χώρων όπως ασανσέρ. Το χλωριούχο διοξείδιο όμως αμφισβητείται εάν μπορεί να δράσει σε αέρια απολύμανση σε ανοικτούς υπαίθριους χώρους ,διότι το χλώριο διασπάται από την υπεριώδη ακτινοβολία του ήλιου. Οι υπόλοιπες δραστικές ουσίες ΔΕΝ έχουν ένδειξη για χρήση σε αέρια μορφή. Εάν τεθούν θέματα ελλείψεων δραστικών ουσιών για αέρια απολύμανση ,είναι προτιμότερος ο ψεκασμός επιφανειών σε συνδυασμό με αερισμό διαμπερότητας για τους κλειστούς χώρους.

Η απολύμανση των υφασμάτων ,βελούδινων επιφανειών επίπλων δεν μπορεί να γίνει με κάποια χημική ουσία. Οι διεθνείς αρχές συστήνουν συσκευή ατμού με θερμοκρασία άνω των 70°C. Η απολύμανση των ρούχων γίνεται μόνο με θερμική πλύση στο πλυντήριο άνω των 80 °C. Όσα ρούχα δεν πλένονται στο πλυντήριο θα πρέπει να εκτίθενται στον ήλιο για μία ώρα ,έτσι ώστε η υπεριώδης ακτινοβολία του ήλιου να αδρανοποιήσει τον ιό.

Ελπίζουμε σύντομα να έχουμε και άλλα απολυμαντικά εφόδια-δραστικές ουσίες για την αντιμετώπιση της πανδημίας του SARS-COV -2.